

LETRO INTERNACIONA

(Revueto transfrontiera Organo dil stabilista skolo)

N° 2 Marto-Aprilo 2002

Aparas ve singla duesma monato.

Yarala abono-preco : Francia 3 euri-

Altra lanti : 5 internaciona respondo-kuponj o banko-bilieto ve 5 euri.

Redaktero : Jean Martignon, 12, rue Maurice Utrillo F-91600 Savigny sur Orge - Francia
elektronika adreso (e-mail) <jeanmartignon@minitel.net>

VORTO DAL REDAKTERO : Semblas ke nia movado kreskas pokope, lente ma sekure, ma ka l'interreto posibligos a ni divenor sat fortaj organizuroj? La problemo esas ke ni ne havas sat multa moderna dicionarii e lernolibri. Certe on povus laborar por krear oli, ma la problemo esas ke la plumulta aktiva Idisti laboras ankore profesionale ed esas bonvolanti. Li, do, ne havas sat multa tempo por, exter redaktar revui od okupesar pri "internet", riredaktar la necesa libri. Me envidias la poeti qui laboras tre utile por nia kar idiomoj, e tamen esas exter la aludita sucii. Yen bela poemeto facita da nia samideano R.A. Stevenson di Nova Zelando.

MARPUT.SO

Harda lineo partigas
Aquobufanta, frunsata nubi
De reflektanta profunda maro.
Lontana kalma kom proxim ondi,
Marchante spensar la forteso
Quale sono. ma vidado vinkas.

Ruptita guteti exter-atingas,
De frapanta liquidomuri.
Roki transversa koaktas
Sendas ondi segun kruci mixita
Spricanta, negar voyo di mareo

Vintro formacas chanjo minacanta,
De aquo dansanta, simpla cielo
Ad apen-represita iraco rupta
E violento qua domtasomni,
Nia frajila okupeso di tero.

KOCINELO

Oranjea kocinelo sucesoze flugis adinfre sur mea shultro. Ol iris hastoze per mikra pazeti explorante la stofo di mea vestio ed haltis pripensante quon agar.

- Du, quar, kin, sis, - kontis me la ronda makuli sur lua eltri.
 - Do, vu vere kredas ke me evas sep yari, dicis ol.
 - Me ne savas.

- Anke me ne savas mea evo...
- Ube vu pasis la vintro ? - questionis me.
- Quo esas vintro ?
- Nula folio, nula verdajo, nur nivo surtere e sur la branchi. Koldeso regnas omnaloke.
- Ico ne posiblesas, - ridetis la kocinelo, - la foliaro esas ya la vesto dil arbori, onu ne iradas serveste, kande koldesas.
- Yes, ma la arbori vestizas su per nivo... Dicez, pro quo onu nomizas vu Deala insekto, Deala bovineto, e ni, la Armeniani, nomizas vu Pasko.
- Certe on esas justa, nam omna kreuro apartenas a Deo, qua a ni donis vivo. Forsan onu nomizis me tale pro ke ni flugeskas direte adsupre quaze direte adciele, e quik desaparas. Pasko ? Me ne savas. Forsan pro ico, ke ni similesas paskala ovo kolorizita ? Ma Pasko ne esas kolorizado de ovi. Pasko esas vinko super la morto. Me simple memorigas pri la rivivesko di Kristo e la vivo eterna. Juste camotive me foye flugas decensante adsur la shultro di ulu...
- Quon savas pri l'eterneso vu, naskinta casomere ?
- Nur ico, ke la Eterno kreis omno per unika Vorto.

E la kocinelo disirigis l'eltri e lente flugeskis enaere poslasinte en la vesperala cielo krayonala traco.

YENOVK LAZIAN (Paris)

FRUA VOYAJI DI POLINEZIANI

La nunatempe vivanta Polineziani kustumale ne savas facar terakotaji. Tamen, olim ankore, la kulturala ancestri di la Polineziani, le Lapita, produktis tre rikonocebla stilo. Recente, on trovis foto-fragmenti di ta stilo en l'insulo Tongatapu, parto de la regiono di Tonga, e datizita de 900 til 850 a. K. Ultre to, tala terkotaji kontenas sabloza materii nultempe trovita en Tonga, ma en Melanezia, ye 3200 km weste. On inferas ke la unesma habitanti di Tonga venis per mar-navigado de Melanezia a Tongatapu. Sucedanta populo-movado de Tongatapu koloniigis la Pacifiko, norde de Hawai, este de la Pasko-insulo e sude de Nova Zelando. Ta voyaji, nun, semblas eventir 1000 yari plu frue kam on kredis antee.

(De Scientific American) tradukita da R.A. STEVENSON

KA A SUNO FUTURE LEVESOS WESTE ?

La Greka historiero Herodotes (Vma yarcento a.K) qua raportis serioze e skrupuloze to quon la sacerdoti di Thebes, Egiptia, qui esis tre minucioza arkivisti, dicis a li, skribis pri la historio di Egiptia :

"La Egiptiani demonstris ke esabis triacent e quaradek e un (341) homala generacioni depos lia unesma rejo til la lastega, nome la sacerdoto di Hefaistos. Or triacent generacioni korespondas a dekamil yari; t.e. cent yari por tri generacioni. Do, por la quaradek e un generacioni qui adjuntesas a le triacent, oportas kontar, ultre lo, mil e triacent e quaradek (1340) yari. Lo esas entote dek-e-unamil e triacent e quaradek (11340) yari. La Egiptiani deklaris ke, dum ica tota periodo, nula deo vestizabis su per homala formo por regnar la lando. Li dicis, pluse, ke, dum la sucedo di ca dek-e-unamil e triacent e quaradek (11340) yari, la suno deviacis quarfoye de sua kustumala kurado; ke lu

levesis ibe ube lu nunepoke su kushas e ke lu su kushis ibe ube lu nunatempe su levas; ma ico produktabis nula perturbi en Egiptia, nek koncerne la fluvii e la rekoltaji, nek koncerne la maladeso e la morto."

Quale on povas lektar la suno inversigis quarfoye sua kurado dum periodo de 11340 yari sen ke ico efektigez katastrofi o kataklismi sur la Tero. Multa interesati, pri ca fakteto e ca eventi, konjeketas ke la maxim recenta sun-inversigo eventis lor la fugo dil Hebrei de Egiptia (ye 1500 a.K. cirkume). Se on kontas bone (quarfoye dum 11340 yari) la proxima kurado-inversigo dil suno devus eventar tre balde. Ka ni travivos, en forsan proxima futuro, la sunlevo weste, vice este, e la sunkusho este vice weste, quale eventas nun ? Ico esus astonanta ed interesanta spektaklo.

Samuel Krieff

CC

MURALA PIKTURO DA LE MAYA TROVESAS EN GUATEMALA

Arkeologiisto William Saturno dil Universitato di New Hampshire, Usa, deskovrabis la maxim anciena e sendomaja muro de la preklasika epoko di le Maya. Sur ol, mitala ceno montras la maizo-deo, maskula figuro kun dramatatra pendajo e dope, du mulieri. La muro esas longa ye 1,2 metri e per komparo di stilo on opinias ke lu produktesis en 100 p.K. cirkume.

Tala muri esas tre rara, e Saturno, dum ke il serchis peizajo en la regiono di San Bartolo, deskovris hazarde ta picturo en tranneo kande il shirmis su kontre la suno. La kolori esas bone prezervata e semblas ke la permano debesas a kovilo di fango. Tala traktado eventis por ke la chambro subisez ceremoniala "merto" e divenez plena de stoni.

Nuntempe, nur 10% dil ceno esas videbla, ed unesme on prezervos ta parto. Plu tarde, dum la sequonta yaro, l'arkeologiisti revelos la restajo, ma la kompleta restaurado bezonas periodo de kin yari. Segun la mito, la maizo-deo mortas, ma pose riviveskas e vestizesas da la damzeli. Forsan altra religii di la mondo havas simila miti. Le Maya okupis estala Mexiko, Guatemala e Belize, e lia civilizado havas tri epoki dum 3000 yari. Unesme esas la preklasika, de 2000 a.K. til 250 p.K. Duesme esas la klasika Epoko, de 250 p.K. til 900 p.K., e triesme la posklasika epoko, de 900 p.K. til 1500 p.K. Le Maya nunatempe ankore existas, ma lia kulturo havas forta westala karaktero.

R.A. Stevenson.

oo

LA NOMIZO D'URBO ATHINA

Pos la diluvio, la Tero esas dezerta. La homi su instalas ube li volas. La yuna rejo Kekrops selektas regiono, qua tamen esas rókoza ed arida. Zeus qua regardas lu del Olimpo turnas su vers Athina e Poseidon.

- Regardez quale agas ita viro. Il selektis sagace : lua urbo ne esas desproxima de l'Olimpo, ol esas samatempe proxim la maro e la montaro, ed esos neevitebla transiro-loko.

- Por ke l'urbo havez bona reputeso, ol bezonas nomo-patreso di deo, asertas Athina.

- Ya, ma quala deo volus protektar ica urbo ?

- Me ipsa; respondas Poseidon.

- Me ipsa, replikas Athina.

Zeus ridetas. - Se Poseidon vinkos, la urbo nomizesos Poseidonia. Se Athina obtenos la vinko, lua nomo esos Athina.

Omna dei iras lore aden la sennoma urbo e volas renkontrar la habitanti. - Li esas ti qui arbitros inter ni, explikas Athina. Por konvinkar la habitanti selektor lu, singla kandidata deo probas plezar a li, Poseidon propozas splendida kavalo.

- Tale la homi povos diplasar su facile ! Athina, sualatere, squatas, facas truo en la tero, e plantacas semino. Rapidege, stipo aparas, pose folii, e la sproso divenas arboreto e fine arboro; la arboro florifeskas e prizentas lua frukti.

- Me ofras oliviero.

Poseidon fingas konsternesar :

- Kavalo esas klare plu utila kam oliviero.

- La frukto di ca arboro, respondas Athina, donos a vi sapor, lua ligno furnisos varmeso e lua ombro donos fresheso. Oliviero esas plu precoza kam kavalo. Oliviero esas simbolo di paco e di abundo.

La dei e la habitanti sukusas la kapo. Oldulo klameskas : - Se ica arboro donas a me lua ombro dumsomere, lua ligno dumvintre, lua frukti dum la tota tempo, la kavalo esas poke importoza por me. Lu ne plufreshigas mea pelo dumsomere, lu ne pluvarmigas mea olda osti dumvintre.

Zeus kontenta kisas lua filiino, e rezolvas, koram la asemblita dei : - La sennoma urbo nomizesos Athina.

Duncan MacDonald

VEXILOLOGIO* DIL KONSTRUKTITA LINGUI

Franco qua interesesas pri multo questionis me pasintayare pri Ido. Me respondizis lu tam bone kam me povis, e nun il publikigas libreto nomizita VEXILLOLOGIE DES LANGUES CONSTRUCTES (t.e. la traduko dil titulo di mea artikleto en la Franca) qua kustas 5 euri ed en qua skribesas i.a. pri Ido. Por ti qui savas la Franca e volas obtainar la libreto yen l'adreso dil autoro : Patrice de La Condamine - 64490 - Cette-Eygun. La libro publiesas che la editorio LES ENCLAVES LIBRES.

Vexilologio *: Deskripto dil standardi e lia simboli, en nia kazo di la diversa interlingui

:o:

ALTRA REVUI POR L'IDISTARO

PROGRESO : Pri la redakto responsas Brad Philpot, Groen Van Prinstererstraat 51
e-adreso <hulspot@hotmail.com>

)

IDO-SALUTO : Carmelo Mico - Werderstrasse 6, DE-55119 Mainz, Germania
e-adreso <mkarmelo@idolinguo.de>

||||||||||||||| '||||||||||| '||||||||||| /||||||||||| /||||||| '|| '||||| '||| '|||

CINEMO :- Recente aparis Indiana filmo qua esas tre famoza che la Buddhista medii e qua titulizesas "SAMSARA". Parolesas pri yuna viro, monako en Buddhista regiono di India proxim Tibet. Il preparis su dum tri yari per granda meditadi atingor la spirituala "veko", to esas a la mondo dil Nirvana ube il liberigesos de omna despuresi e sufri. Ma il esas yuna e mustas vivar en nia surtera mondo. Balde il divenas amoroza pri yuna muliero e fine mariajas su tale dronesante en la mundo di Samsara qua esas nia mondo di sufri, morti e rinaski. Bela, sentimentalala e dramatatra filmo.

A A S T R

A S L

